

Nr 366.

Av herr **Olsson** i Staxäng m. fl., angående höjning av statsbidraget till hushållningssällskapens vandringsrättare.

I 1936 års statsverksproposition anmäldes en i december 1934 dagtecknad skrivelse från *Sveriges vandringsrättareförbund*, vari bland annat hemställdes, att grundlönen för vandringsrättare måtte utgå med 2 800 kronor jämte tre ålderstillägg om 300 kronor vardera efter respektive 5, 10 och 15 års tjänstgöring samt att berörda avlöning i sin helhet måtte bekostas av statsmedel.

Lantbruksstyrelsen förordade i häröver avgivet utlåtande den 30 augusti 1935, att minimigrundlönen för ifrågavarande befattningshavare, 2 000 kronor, höjdes med 500 kronor till 2 500 kronor, vilken merkostnad tillika med kostnaden för eventuellt ålderstillägg emellertid icke syntes böra bäras av staten utan av respektive landsting eller hushållningssällskap. I remissutlåtande den 2 oktober 1935 underströko *hushållningssällskapens ombud* önskvärdheten av att grundlönen till vandringsrättare höjdes till 2 500 kronor, varvid dock den härigenom uppkommande merkostnaden borde med hänsyn till knappheten av tillgängliga anslagsmedel till hushållningssällskapens förfogande helt bekostas av statsmedel.

Dåvarande chefen för jordbruksdepartementet ansåg emellertid att ärendet borde anstå i avbidan på en allmän reglering av konsulentverksamhet.

I skrivelse den 31 augusti 1936 har *lantbruksstyrelsen* gjort framställning om anvisande av medel för nästa budgetår till avlönande av vandringsrättare. Härvid har styrelsen anfört väsentligen följande.

Då vandringsrättarna på grund av bestämmelserna i kungörelsen den 14 december 1934 (nr 603) om resekostnads- och traktamentsersättning åt befattningshavare hos hushållningssällskap i realiteten måste anses hava erhållit minskade inkomster, syntes det *lantbruksstyrelsen*, som om nämnda befattningshavare borde beredas kompensation härför genom en i motsvarande mån förbättrad löneställning. Enligt styrelsens förmenande torde — såsom styrelsen jämväl i sin skrivelse den 30 augusti 1935 angående förslag till anslagsäskanden hos 1936 års riksdag framhållit — dylik förbättring i avlöningshänseende lämpligen kunna vinnas genom att den i kungörelsen den 19 augusti 1921 såsom villkor för statsbidrags erhållande fastställda minimigrundlönen av 2 000 kronor höjdes med 500 kronor till 2 500 kronor för år. Denna merkostnad likaväl som kostnaden för eventuellt ålderstillägg syntes dock böra bäras av respektive landsting, hushållningssällskap eller eljest, bland annat med hänsyn därtill, att hushållningssällskapen åtnjöte den eko-

nomiska fördelen av nyssnämnda sänkning i fråga om resekostnadsersättning m. m.

Detta av lantbruksstyrelsen framförda förslag om avlöningsförbättring, vilken förbättring helt skulle bäras av hushållningssällskapen, anser sig departementschefen i årets statsverksproposition ej nu böra upptaga.

Chefen för jordbruksdepartementet har emellertid under samma punkt i nionde huvudtiteln föreslagit en provisorisk löneförbättring åt hushållningssällskapens jordbrukskonsulenter, en säkert behjärtansvärd sak, och detta skulle helt bestridas av statsmedel. Då åtgärdens provisoriska karaktär, om riksdagen följer departementschefens förslag, knappast kan betyda att dessa tjänstemäns avlöning vid en allmän reglering av hushållningssällskapens konsulentverksamhet kommer att återgå till nuvarande avlöningsbelopp, bliver denna provisoriska löneförbättring säkert av kvarblivande natur.

Det kan därför ej vara riktigt att nu utelämna den svagare avlönade grupp av hushållningssällskapens tjänstemän, som vandringsrättarna faktiskt äro.

Då, som av lantbruksstyrelsens förut anförda yttrande framgår, vandringsrättarna även ha fått minskade inkomster och deras arbete, enligt vår mening, är så pass krävande och dessutom så värdefullt, inte minst genom den ständiga praktiska vägledning de meddela jordbrukarna, böra de redan nu beredas en förbättring i lönehänseende. I fråga om löneförbättringens storlek vilja vi ansluta oss till vad lantbruksstyrelsen i skrivelsen den 31 augusti 1936 föreslagit. Lantbruksstyrelsen föreslår emellertid att merkostnaden för denna löneförbättring bör bäras av resp. hushållningssällskap eller landsting. Hushållningssällskapens ombud föreslår däremot i förut anført remissuttalande, att lönehöjningen skall helt bekostas av statsmedel. Härvid är att märka att då ett flertal hushållningssällskap redan har måst lämna vandringsrättarna högre lön än den minimilön, som Kungl. Maj:t föreskriver, så skulle ju vid en höjning av statsbidraget staten övertaga här en utgift, som dessa hushållningssällskap redan ha berett sig att på egen hand gälda. Emellertid är den ökade inkomst, som härigenom skulle tillfalla dessa hushållningssällskap, så pass ringa och deras svårighet att täcka utgifterna för övrig verksamhet så pass stor, att detta ej får hindra en höjning av statsbidraget för detta ändamål. Därtill kommer ju den ännu viktigare omständigheten att en höjning av minimilönen utan höjning av statsbidraget för desamma skulle ställa de hushållningssällskap, som ej förmått höja avlöningen för sina vandringsrättare, i en brydsam ekonomisk ställning.

Vi få därför föreslå att den av oss föreslagna lönehöjningen för hushållningssällskapens vandringsrättare helt bekostas av statsmedel, d. v. s. statsbidraget höjes till 2 000 kronor. Då enligt Kungl. Maj:ts förslag anslag begäres för 87 dylika befattningar måste anslaget följaktligen vid den begärda höjningen av statsbidraget för ifrågavarande befattningar ökas från 130 500 till 174 000 kronor.

Med stöd av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära att statsbidraget till hushållningssällskapens vandringsrättare måtte ökas från 1 500 kronor till 2 000 kronor för varje befattning med villkor att minimigrundlönen fastställas till 2 500 kronor för år.

Stockholm den 24 januari 1937.

Ernst V. Olsson,
Staxång.

Oscar Osberg.

David Larsson.
